

■ DOGODKI *Cerje na Krasu*

Odpor Slovencev proti fašizmu

21. junija sta se v Pomniku braniteljem slovenske zemlje na Cerju v počastitev dneva državnosti zvrstili dve prireditvi. Ena najlepših tematskih zgradb v Sloveniji, ki s svojo podobo in vsebino izvirno poudarja temelje sleherne države: vrednote miru, domoljubja, državotvornosti in narodne zavesti, je najprej gostila odprtje razstave Slovinci med prvimi protifašisti v Evropi 1920–1941, takoj zatem pa glasbeni sprehod Giannijsa Rijavca skozi njegove najbolj odmevne pesmi v več kot 30 let dolgi karieri, za ta večer premišljeno izbrane s poudarkom na domoljubju in ljubezni.

Odprtje razstave sta po uvodnem pozdravu podžupanje Suzane Cer-

ti eni največjih groženj prejšnjega stoletja – fašizmu.

»Tukaj smo zato, da se spomnimo poti in ljudi, ki so tlakovali smer proti samostojnosti in suverenosti države Slovenije in pripomogli k izpolnitvi tisočletnega hrepenenja naših prednikov. Med njimi so bili tudi ustanovitelji in člani prve organizacije, ki se je postavila v bran slovenstvu v obdobju najhujšega potujčevanja in teptanja narodnih pravic v začetku 20. stoletja, organizacije TIGR.« je v uvodu poudarila mag. Ariana Durnik, povezovalka večera in direktorica Javnega zavoda Miren Kras, saj je ta skupaj z občino Miren - Kostanjevica podprl prizadevanja Gorazda Humarja in

mejnike fašističnega režima ter opis tragičnih dogodkov, ki so zaznamovale pot Slovencev do lastne države. Žrtve prvega tržaškega procesa, Bidovec, Marušič, Miloš in Valenčič, imajo na dostopu v pomnik svoje kamnite plošče, te ostajajo neme, a trajne pričevalke velikega junaštva mladih ljudi, ki so se uprli poskusom izbrisa slovenskega naroda na Tržaškem. Najmlajša žrtev prvega tržaškega procesa, Bidovec, je bil ob usmrčitvi star 22 let, najstarejši, Valenčič pa 34, na drugem tržaškem procesu je bil med petimi usmrčenimi najmlajši Pinko Tomažič, star 26 let, najstarejši, Vadnal, pa 40. Ti mladi fantje niso izgubili, temveč so dali življenje za to, v kar

Romantična glasbena predstava

ne, ki je poudarila pomen miru in prenašanja odgovornosti za negovanje te pomembne vrednote na mlade, z odličnimi prispevki podprla Gorazd Humar, predsednik Društva za negovanje rodoljubnih tradicij organizacije TIGR Primorska, tudi pobudnik in sokurator razstave, ter dr. Štefan Čok, zgodovinar v Narodni in študijski knjižnici Trst, ki je v sodelovanju z Gabriello Caharija zagotovil strokovno vsebino in slikovno gradivo za zaokrožen pregled dejanj in akterjev dobrih 20 let dolgega organiziranega odpora peščice zavednih Slovencev pro-

Milana Pahorja ter drugih zaslužnih za postavitev razstave.

Med predanimi varuhi spomina na organizacije in izjemne posameznike, ki so s krvjo napisali prve črke zgodovine naše države, je Društvo za negovanje rodoljubnih tradicij organizacije TIGR Primorske. S potujočo razstavo, ki je bila prvič postavljena januarja v Bruseljskem parlamentu, društvo opozarja tudi na nevarnost naraščanja nestrpnosti v Evropi, ki je pred dobrim stoletjem generalno pojav fašizma.

V prispevku dr. Čoka smo poslušali osvetlitev razlogov za pojav in

so verjeli: v domovino, slovenski jezik in svobodo!

Odprtju razstave o začetkih in pomenu organiziranega odpora Slovencev proti fašizmu, je sledila romantična glasbena predstava umetnika, pisca besedil in glasbe, zborovodje ter odličnega pevc, ki si je s svojimi nastopi po vsem svetu priskrbel nadimek »slovenski glasbeni trubadur«, Giannijsa Rijavca. Polna slavnostna avla je skupaj z njim prepevala stare uspešnice, med njimi tudi nekaj zares lepih domoljubnih pesmi.

S. B.